

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke! Postrežba točna!

Od članov društva se zanesljivo pričakuje, da store svojo dolžnost in se udeležijo izleta polnoštevno, prav presrečno pa se vabijo tovarišice in tovariši iz konjskega in ptujskega okraja, ki imajo do Poljčan tako ugodno železniško zvezo. Ob znožju Boča se vidimo!

Učiteljsko društvo mariborske okolice priredi dne 5. junija t. l. v prijazno-divni Sliivnici sestanek društvenikov ter sploh prijateljev šolstva. Sestanek se vrši na vrtu g. Lesjaka in velja spomniti na štiri-desetletni obstanek društva. Razmere ne dopuščajo, da bi lahko uprizarili p. n. udeležencem užitek kakšne slovesnosti. Samo spominjali bi se radi zgodovine našega društva, spominjali se nekdanjih in sedanjih društvenikov, duševnih buditeljev in prijateljev društva. Ustvarili bi si radi pregled o časahitrem toku. In v tej smeri misleč, pridite ta dan med nas vsi, ki imate priliko, dobro voljo in željo pomoliti tovarišu roko in pogledati mu v oko!

Zbor ob 10., skupni obed ob 1. — 3 K.
K obilni udeležbi vabi imenom društva Požegar, t. č. predsednik.

Goriško.

Sežansko učiteljsko društvo je imelo svoje letno obč. zborovanje v Sežani 8. t. m. Udeležba je bila sicer še precej lepa, a bila bi lahko še mnogobrojnejša pri tako lepem spomladanskem dnevu in to posebno od strani naših prijaznih tovarišic, ki sta bili poleg sežanskih samo dve iz ostalih občin v okraju. V svojem nagovoru ob otvoritvi zborovanja se je tovariš predsednik spominjal med drugim v vznešenih besedah v cvetju svoje dobe umrlega tovariša Črnotiča iz Kopra. V znak sozolja se dvignje navzoči s sedežev ter zakličejo pokojniku: »Slava!« Nato se overl zapisnik zadnjega zborovanja in prečita letno poročilo. — V tekočem letu je imelo društvo, žal, le 2 zborovanj in le 2 odbovi seji. Imeli bi sicer lahko še tretje, a je odpadlo radi uradne konference, ki bo prve dni junija. V svojem poročilu nam priporoča tajnik, naj se posebno sedaj v teh kritičnih časih toliko tesneje oklenemo svojih stanovskih organizacij. Opozarjal nas je, naj ne bomo preveč osebni in malenkostni, marveč stvarni. Držimo se društva po geslu: V potrebah — edinstvo, v dvomih — prostost, povsod pa blagosrčnost in ljubezen. Tov. poročevalec nam priporoča tudi, naj se strogo držimo sklepov, ki so bili sprejeti na zborovanjih, ker drugače so sklepi, kakor tudi društvo samo brez pomena. Tovarišica blagajničarica toži, da so nekateri tovariši in tovarišice zapustili okraj, ne da bi poravnali zaostalih udnin pri društvu. Tako postopanje od strani članov in članic se splošno obsoja. Nekateri so bili mnenja, da se take nemarneže prisili notariatskim potom do plačila. Ako se tega ne doseže izlepa, se utegne to tudi zgoditi. Čistega imetja v blagajni je le borih 77 K 20 v; zaostalih udnin je pa celih 288 K; v hranilnici je 110 K 75 v; vsega imetja je tedaj 485 K 75 vin. Referat tovariša Josipa Mahorčiča »Načrt reforme ljudske šole« je bil marljivo sestavljen ter je provzročil jako poučljivo in interesantno debato. Zaradi tega pretresovanja smo sklenili naprositi avtorja gg. Schreinerja in Hubada, da bi blagovila čim prej izdati obljubljene prikrajsane »Čitanke« za eno in dvorazrednice. Istočasno se ju tudi naprosi, da opuste pri novih izdajah ono onikanje raznih oseb, ki ni več v navadi. Sprejme se tudi predlog, da predloži eden izmed članov prihodnji konferenci Widrovo »Moje prvo berilo« v potrjenje. K sklepu se tovariš predsednik zahvali tov. referentu za obilni trud ter ga priporoča ostalim, posebno mlajšim tovarišem in tovarišicam v posne-manje. V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Josip Ravbar, France Vendramin, Avgust Peček, Milan Volkov, Anton Baša, Albert Poljšak in tovarišica Angeia Orlova. Delegatoma za prihodnje zborovanje Zaveze v Ljubljani se je določilo sledeče: Josip Ravbar, Josip Strekelj, Alojzij Hreščak, France Vendramin, Albert Poljšak in Angela Orlova. Po zaključku zborovanja se je vnela interesantna debata o potrebi naše organizacije v javnem življenju, ki se je zaključila pa šele potem, ko smo vtolažili naše sitne želodce in se razšli vsak na svoj dom. Vračaje se, smo pa nesli s seboj trdno zavest, da živi še vedno med nami duh stanovske zavesti ter da stoji naše društvo še vedno na trdnih nogah in da ni še omajal njega opore ravno v tem kritičnem času morečih in gri-zočih zob časa.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo v Istri. je zborovalo dne 8. maja t. l. v Dekanih ob polnoštevno udeležbi. Kot gosta sta prisotvovala gg. E. Čeh in dekanski tajnik občine F. Kosmina. Predsednik tov. Urbančič otvoril zborovanje s pozdravom na navzoče ter omenja, da so društvu na novo pristopili tovarišice in tovariši: Lenarčič, Stegu, Janovsky, Kraševce, Novak in Grbec. Živel! Nato prečita svoje poročilo o društvenem delovanju oziroma »nedelovanju« v preteklem upravnem letu. O tem poročilu se vname daljša debata. — Blagajnik tov. Jereb poroča o stanju računov in blagajnice v preteklem letu ter o proračunskem osnutku za bodoče leto. Overovatelj računov se določita tovarišici Resova in Ivančičeva ter tovariš Juh. Blagajnik dobi absolutorij. Za tem prečita predsednik izmed došlih spisov okrožnico uredništva lista »Dan« ter prošnji učiteljskih in dične Zaveze glede podpore. Prvi dopis se vzame z zadovoljstvom v znanje, a učiteljskemu skladu in naši Zavezi se določi prispevek po 10 K. Glede volitve novega odbora. Z vzklikom je bil predsednikom voljen tov. Fr. Venturini, nadučitelj v Borštu, odbornikom pa tovarišica Mikuluž in tovariši Jereb, Leonardis in Košutnik. Kot delegatje k Zavezinemu zborovanju se samovoljno priglasita tovarišici Resova in Čendemova poleg tovarišev Venturinija, Jereba in Ceruta. Pri točki »razni predlogi« nam pove tov. Urbančič, kako je naš deželni odbor sam uredil prejemke deželni uradnikom, kar jim sicer privoščimo, toda nejevolja nas je obšla, ko omeni, kako so našo učiteljsko deputacijo odslovili, češ: Za učitelje ni denarja!« Ko nam še tovariš Valentič sporoči, da je deželi nakazan državni prispevek (približno 300.000 K), stavi Urbančič predlog, naj se prošnja za draginjsko doklado ponovi čimprej, obenem naj se vloži novo prošnja, da se nam določijo dohodki uradnikov (pod c) ter primerna aktivitetna doklada. Umljivo, da so bili vsi predlogi enoglasno sprejeti! O tem se obvesti tudi hrv. učit. društvo in ono italijanskih kolegov v svrhu enotnega postopanja v tej krušni zadevi. Tudi pri razpravljanju o definitivnosti, o celibatu kolegij ter v enotnem postopanju učiteljstva o priliki nekaterih verskih vaj šolarjev se je kaj živahno debatiralo. Ko je bil dnevni red izčrpan, zaključil novi predsednik zborovanje s pozivom, da se vsi oklenemo stanovskega društva, v katerem edinem je potom našega dela naš — spas. Na veselo snidenje z vsemi na prihodnjem zborovanju! — Dornberški.

Književnost in umetnost.

»Popotnik« objavlja v svoji 5. letošnji številki to-le bogato vsebino: 1. J. Baukart: Vzgojni vpliv ceste. 2. A. Nečajev — K. P.: Novejši uspehi eksperimentalne psihologije. 3. G. Kerschensteiner — Pav. Fleré: Šolstvo v Münchnu (konec). 4. † Fran Orožen. 5. Književno poročilo: Ocene. Novosti. 6. Razgled: Časopisni vpogled. Pedagoški paberki. Šolska higijena. Šolske in učiteljske vesti. Srednje- in višješolski vestnik. Šolstvo na slovenskem jugu. Inostransko šolstvo. Razne vesti. Mala poročila.

Razpis nagrade za komponiste. Naučno ministrstvo razpisuje nagrado v znesku 2000 K za komponiste. Prosilci za to nagrado morajo predložiti kako opero ali kak oratorij ali kako sinfonično opero ali kako opero za komorno muziko itd., in sicer eno samo delo do 1. avgusta t. l. naučnemu ministrstvu. Razsodba je poverjena posebni komisiji.

Politiški pregled.

Poslanska zbornica. V čeških vrstah so govorili o ustanovitvi skupne opozicijske »Slovenske Unije«. Ali Šušteršičev klub se noče sprijazniti s to mislijo, marveč plava v vladni tabor.

Proračunski odsek. V proračunskem odseku je imel minister Zaleski svoj eks-poze, ki je posebno zanimiv zaradi tega, ker podaja navedbe o izdajah na izredne vojaške priprave v balkanski krizi. Zaleski je izjavil, da monarhija ni izdala več kot 300 milijonov kron. Med mnogimi poslanci so se takoj izrazili dvomi o teh navedbah, in splošno domnevajo, da so številke silno optimistično znižane.

Lahi in trializem. Nekov Battara piše v rimski reviji »Rassegna« tudi o trializmu in vidi seveda edino slovansko nevarnost. Nemci so že vsi veseli, češ, vidite sedaj, tudi Lahi so uvideli, da trializem ni nič drugega kot protilaška in protinemska zver. Nemški listi pozdravljajo ta članek z radostjo in pozivljajo na skupno delo proti Slovanom.

Kranjske vesti.

—r— **Šolstvo v ljubljanskem občinskem svetu.** Na zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta je v imenu šolskega odseka poročal občinski svetnik tovariš A. Likozar o dopisu mestnega šolskega sveta glede zgradbe nove mestne dekliške ljudske šole, odnosno razširjenja zasebne dekliške osemrazrednice v Lichtenthurničinem sirotišču. Mestni šolski svet nasvetuje, da naj se občinska podpora za prizidek k Lichtenthurničinemu sirotišču, da se napravijo tam še 4, razredi. Odsek priporoča, da naj se magistratu preden sklepa definitivno, predloži proračun za tak prizidek. (Sprejeto.) Isti poročevalec poroča o dopisu deželnega šolskega sveta glede nedostatnih prostorov na mestni nemški dekliški ljudski šoli. Zgradba III. mestne ljudske šole naj se pospeši in nemška dekliška ljudska šola potem namesti v prostorih, ki jih ima sedaj ta šola. Občinski svetnik Pammer izraža željo, da se to zgodi čim prej, treba pa bo misliti na lastno poslopje. Oba predloga sta bila sprejeta.

—r— **Vrtnarice otroškega vrta sv. Cirila in Metoda na Jesenicah** (Gorenjsko) so prosile občinski zastop za draginjsko doklado, ki so jo uživali za časa gerentstva, in potem pa so se jim po županstvu zopet odvzele. Ker pa ima v občinskem zastopu glavno besedo župnik Skubic in ker je ta gospod jako šarmanten ter se vedno ravna po Kristovem nauku: »Bodite usmiljeni«, se je vsem odrekla podpora, dovolila se je le vrtnarici gdč. Angeli Ravnikovi v zahvalo zato, ker hodi kot vrtnarica C. M. družbe v »Katoliški dom« ploskat župniku Skubicu, kadar ta strastno udriha po C. M. družbi in govori o cirilmetodariji.

—r— **Zatišje pri Cerkljah** se je razpu-stilo, tako je bilo čitati v novinah. Da li je bil tozadveni sklep občinskega sveta v Ljubljani umesten ali ne, o tem razpravljati ni moja naloga, pač pa sem moralno primoran zavrniti obdolžitve, ki so se jih posluževali kot vzroke razpusta. Med njimi so navajali, da Zatišje ni doseglo pričakovanih uspehov, da je g. sodnik Milčinski odsvetoval nadaljnje vzdrževanje v korist drugim dobrodelnim namenom, da so otroci delali škodo kmetovalcem, da so bolehal in da se jih je pollašalo »domotožje«. Na koga vračajo gg. domnevane neuspehe: Na nadzorstvo, ki se je moralo samo truditi, da je odpravilo napake, ki so jih zakrivil drugi. Prvo leto so poslali iz Ljubljane velikansko ekspedicijo dečkov in deklic pod vodstvom mladih fantov, pripravnikov, ki bi v njih tedanji mladosti sami potrebovali nadzorstva ali vsaj vodstva. Ker cerkljanski učitelj sem strahoma zrl na vse, kar se je počelo v Zatišju. Svojih misli o preureditvi nisem nikomur prikrival, a se mi je reklo, da je geslo: »Popolna prostost — brez slehrne discipline.« Molčal sem kot cerkljanski učitelj, opazoval pa gibanje in vrenje kot rojen Ljubljčan. V ta nesrečni vrvar je zašel g. mladinoljub sodni svetnik Milčinski in prav nič se mu ni čuditi, da je magistratu nasvetoval, naj razpusti Zatišje. On je videl, kar je videl — naj bi še slišal, in bilo bi veliko slišati. Res so se tukajšnji posestniki opravičeno pritoževali zaradi nadležnih otrok, tatvine in poškodb na travnikih in njivah. Toda kdo je bil vsemu kriv? Mari mlado nadzorstvo, ki je bilo brez vodstva in je ravnalo po danih navodilih in geslu? Prosim! Drugo leto je bilo za spoznanje boljše, toda — saj veste! In kje je bila zopet krivda? Pri zeleni mizi. V najtežavnejši dobi, v tretjem letu, sem podpisani prevzel vodstvo Zatišja, a ne za 100 K, marveč, da bi uredil razmere, pokazal, kako je postopati v zavodih (bil sem v tem vzgojen) in da bi pridobil Zatišju vsaj nekaj ugleda. V ta namen sem si zagigural pred prvo nadzorstveno sejo polno-moč in sestavil strog poslovnik, ki smo ga kar najnatančneje izpolnjevali. Vedel sem, da bo po vseh aferah moje stališče jako težko in zlasti, ko mi je »Slovenec« grozeče namignil, češ: Letos je prevzel vodstvo Zatišja cerkljanski učitelj, radovedni

smo, če se bo v zavodu še tako popivalo? Tekom meseca smo skrbeli, da so se otroci zabavali in razvedrevali, priredili smo patriotsko igro, oblekli smo jih v vojake, menjaje smo brali, prepevali, pisali in »ni bilo domotožja«. Imel sem le enega otroka, ki mu je bil strogi red popolnoma tuj, da smo ga morali izključiti. Otrok nismo pustili kopati v tukajšnji tekoči vodi, ki ima v najhujši vročini 8° R in domačinom niti na misel ne pride, da bi se kopali v njej. Tu je bil vzrok neprestanim vratnim boleznim, ki so stale letno po 500 do 600 K. Naš poslovnik je prihranil te izdatke, zakaj ni bilo več bolnikov. Uvedena disciplina je zadržala, da bi se imeli kmetovalci pritoževati zaradi poškodb. Kolonijo je nadzoroval deželni nadzornik g. Levec. Čudil se je disciplini in upravi ter je jako pohvalno poročal dež. šolskemu svetu. Starši so osebno in pismeno odobraval strogi, a vendar razvedrujoči red in še celo »Sl. Narod« je priobčil pohvalno in zahvalno notico od strani staršev. Otroke sem oddal v Ljubljano zdrave, nepohabljene, okrepane in za 101 kg težje. Upal sem, da je moja kolonija dosegla vse »zaželjene uspehe« in sem tozadevno tudi poročal mestnemu magistratu, in tedanji g. župan Iv. Hribar je poročilo temeljito prečital in mi izrekel osebno priznanje, s čimur je dokazal, da so doseženi pričakovani uspehi. Tega težkega bremena iz različnih vzrokov nisem hotel več prevzeti, moram pa trditi, da so vsi moji nasledniki še tri leta prav vzorno in brez vsakršnih predbacivanih pogrškov vodili počitniške kolonije, tako da za njimi v Cerkljah ni bilo nikakih neprijetnih odmevov, zato so pa v Ljubljani zvrnili golido na vse. Navedlo naj bi se rajši prave vzroke. — J. L., voditelj tretje kolonije.

—r— **Deška šola v Kočevju zaprta.** Deško ljudsko šolo v Kočevju so zaprli zaradi ošpic. Šola ostane zaprta do 2. junija.

—r— **Iz ljudskoolške službe.** Za sup-
lentinjo na ljudski šoli v Dobrem polju je imenovana bivša suplentinja na mestni slovenski dekliški šoli v Ljubljani Karolina Klečeva. — Za suplentinjo v Knežaku je na mesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajoče učiteljice Ane Šestove imenovana suplentinja Marija Furlanova.

—r— **Iz Novega mesta poročajo:** Novi nadzornik Štrukelj se je baje izrazil proti nekemu somišljeniku, da je on poslan v naš in črnomeljski okraj še iz višjih razlogov, nego je samo nadzorništvo. Vemo, kaj ima c. kr. nadzornik v mislih, in vemo tudi, zakaj so poslali ravno njega v ta dva okraja, kjer je tako bore malo Slomškarjev. Trdoglavce bo treba malce pritisniti in pa prisiliti, da pristopijo k tej zvezi. In to ravno je ono popotno brašno, s katerim so ga obložili skrbni gospodje, ki naj bi gledalo novemu nadzorniku iz potne torbice, ko bo na inšpekcijskem potovanju obiskaval značajne učitelje. Vprašamo pa c. kr. okrajnega glavarja kot predsednika c. kr. okrajnega šolskega sveta, se li strija s tem, da bo njemu podrejeno uradništvo, namesto da bi nepristransko opravljalo svojo službo, uganjalo le strankarsko politiko? Okr. glavarja poznamo, da je vnet za povzdigo šolstva, — a kaj poma-ga, če mu njegovo podrejeno osebje zahrbtno podira, kar on zida. Prejšnji nadzornik se ni utikal v političke stvari na svojih uradnih potih in poslih — bil je nepristranski proti vsakemu — zato se je pa tudi šolstvo tako lepo razvijalo in razvilo pod njegovim nadzorstvom. Novi nadzornik pa že kaže nož, ki bo odrezal vse le po eni strani. Zato prosimo okrajnega glavarja kot njegovega šefa, naj mu kratkoma pove, da je po milosti klerikalcev sicer imenovan za nadzornika — ne pa za političkega priganjača.

Štajerske vesti.

—š— **Iz deželnega šolskega kveta.** V siji dne 17. maja so bili definitivno nastavljeni: Matilda Kranjčeva v Vojniku — okolici; Ivan Grabec pri Sv. Lovrencu na Dr. p.; Regina Gobčeva v Majšperku; Friderik Majcen pri Sv. Urbanu nad Ptujem; Avgust Salamun v Rogatcu; stalno je vpokojena učiteljica ročnih del v Zgor. Radgoni Amalija Pirchova.

—š— **Slovenjbiški okrajni šolski svet** je storil v svoji seji z dne 16. maja sledeči sklep: Z ozirom na dejstvo, da je učiteljska beda dosegla že vrhunec, regulacijo plač pa je pričakovati šele po delazmožnosti deželnega zbora, se naprosita